

**SEGREGAATION LIEVENTÄMISTYÖRYHMÄN KANNANOTTO PERUSOPETUKSEN
YLEISIÄ VALTAKUNNALLISIA TAVOITTEITA JA PERUSOPETUKSEN TUNTIJAKOA
VALMISTELEVALLE TYÖRYHMÄLLE**

Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on lieventää sukupuolen mukaista segregatiota koulutuksessa ja työelämässä. Opetusministeriö on asettanut 28.9.2009 segregatiion lieventämistyöryhmän. Työryhmän tehtävänä on tehdä

- *1.5.2010 mennessä ehdotus perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistamisen yhteydessä toteutettavista ja*
- *29.10.2010 mennessä ehdotus muista opetusta ja koulutusta koskevista lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteistä, joilla lievennetään sukupuolen mukaista segregatiota*

Tasa-arvolaki (5 §) velvoittaa edistämään tasa-arvoa koulutuksessa ja opetuksessa. Lain perusteella viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Opetuksen, tutkimuksen ja oppiaineiston on tuettava tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen käynnistyy Opetushallituksessa loppuvuoden 2010 aikana. Tähän uudistustyöhön liittyen segregatiion lieventämistyöryhmä toivoo, että oppiaineiden välistä yhteistyötä lisättäisiin ja oppiainekokonaisuuksissa huomioitaisiin sukupuolen mukaisen segregatiion lieventäminen läpäisyperiaatteella. Työryhmä katsoo, että erityisesti tulisi kiinnittää huomiota käsityöaineen sisältöihin ja yleisesti sukupuolittuneisiin valintoihin. Lisäksi tulee huomioida etenkin ne oppiaineet, joissa sukupuolten väliset oppimistulokset eroavat huomattavasti toisistaan.

Tuntijakoa uudistettaessa tulisi kiinnittää huomiota myös siihen, että tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä teemoja vahvistetaan, samoin kuin oppilaiden mahdollisuuksia yksilöllisiin valintoihin lisätään.

Uusien opetussuunnitelman perusteiden tulee myös sisältää selkeästi määritellyjä keinoja segregaatian lieventämiseksi, koskien opetusmenetelmien ja oppimateriaalien kehittämistä sekä sukupuolten tasa-arvon edistämistä.

Tässä kannanotossaan työryhmä esittää näkemyksensä, mitä sukupuolista segregatiota lieventäviä toimia tulisi ottaa huomioon perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden ja tuntijaon uudistuksen yhteydessä.

Sukupuolisidonnaisuus perusopetuksen yleisissä tavoitteissa

Nykyisen perusopetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 4§:n (koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen ja elinikäinen oppiminen) mukaan ”*opetuksessa otetaan erityisesti huomioon tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot*”. Lause on yleistävä, koska se otaksuu tytöt ja pojat toisistaan eroaviksi, keskenään homogeenisiksi ryhmiksi ja siten saattaa pikemminkin vahvistaa kuin lieventää segregatiota.

Työryhmä näkee sukupuolisen segregaatian lieventämisen keskeisimpänä keinona sukupuolisidonnaisuuksien määrätietoisien vähentämisen. Tämä tarkoittaa myös sukupuolen moninaisuuden huomioimista.

Työryhmä esittää tulevaan valtioneuvoston asetukseen seuraavaa sukupuolisen segregaatian lieventämiseen tähtäävää muotoilua:

Opetuksessa, kasvatuksessa, ohjauksessa ja koulun toimintakulttuurissa tulee aktiivisesti edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä purkaa tasa-arvoa ehkäiseviä käytäntöjä. Koulujen opetuskäytäntöjä tulee kehittää niin, että ne tukevat oppilaiden tasavertaista ja yksilöllistä oppimista sekä kasvamista, ottaen huomioon sukupuolen sosiaalisen sekä kulttuurisen rakentumisen.

Työryhmä esittää yleisiin tavoitteisiin myös seuraavaa muotoilua:

Kaikille oppilaille on tarjottava yhtäläiset mahdollisuudet hankkia yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja sekä taitoja. Tyttöjä ja poikia tulee tukea opetuksen ja oppilaanohjauksen avulla niin, että he voivat tehdä oppiaine-, koulutus- ja uravalintoja, myös eityypillisiä valintoja, yksilöllisten ominaisuuksiensa, vahvuksiensa ja motivaatiotekijöidensä perusteella.

Työelämävalmiuksien ja työelämäntuntemuksen vahvistaminen

Koulun ja työelämän yhteistyön vahvistaminen edistää segregaaation lieventämistä ja helpottaa nuorten tulevia uravalintoja. Opettajien työelämäntuntemusta tulisi vahvistaa, jotta he voisivat toimia aktiivisesti sukupuolisidonnaisten stereotyyppien poistamiseksi ja oppilaiden mahdollisuuksien avartamiseksi.

Tämän vuoksi työryhmä ehdottaa, että perusopetuksen yleisissä tavoitteissa ja tuntijaossa huomioitaisiin seuraava muotoilu:

Oppilaiden tulee saada monipuolisia oppimiskokemuksia, omaehtoisia kokemuksia työelämästä ja ajantasaista tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista, jotka lieventävät omalta osaltaan segregatiota ja avartavat koulutus- ja uravalintoja.

Esitykset perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistamiseen segregaaation lieventämistyöryhmä esittää loppuraportissaan.

Segregaaation lieventämistyöryhmän puolesta,

Helsingissä 16.4.2010

Petri Pohjonen
työryhmän puheenjohtaja

Kari Nyssölä
työryhmän sihteeri